

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Riley Sager
HOME BEFORE DARK

Copyright © 2020 by Todd Ritter

All rights reserved.

Translation Copyright © 2022 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04175-0

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

RAJLI SEJGER
VRATI SE
KUĆI PRE
MRAKA

Prevela Tatjana Bogunović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2022.

*Za one koje pričaju priče o duhovima...
i one koji veruju u njih.*

Svaka kuća ima svoju priču i svoju tajnu.

Tapete u trpezariji možda kriju tragove olovke koje iscrtavaju rast dece koja su tamo živela decenijama ranije. Ispod izbledeleg linoleuma moglo bi da bude drvo koje su nekad gazili vojnici iz Rata za nezavisnost.

Kuće se uvek menjaju. Slojevi boje. Redovi laminata. Rolne tepiha. Oni prikrivaju priče i tajne jednog doma, držeći ih skrivene dok neko ne dođe da ih otkrije.

To je ono što ja radim.

Moje ime je Megi Holt. Ja sam dizajner i, na mnogo načina, istoričar. Tražim priču svake kuće i pokušavam da je izvučem na površinu. Ponosna sam na posao koji radim. Dobra sam u tome.

Slušam.

Učim.

Koristim to znanje za dizajn enterijera koji, iako potpuno moderan, uvek govori o prošlosti kuće.

Svaka kuća ima svoju priču.

Naša priča je o duhovima.

To je takođe priča o lažima.

A pošto je još jedna osoba umrla unutar ovih zidova, konačno je vreme da se kaže istina.

KUĆA UŽASA

ISTINITA PRIČA

Juan Holt

MARI-HAMILTON INK.
NJUJORK

PROLOG

1. JUL

„TATA, TREBALO BI DA PROVERIŠ DA LI IMA DUHOVA.“

Zastao sam na vratima spavaće sobe svoje ćerke, zaprepašćen, kao što bi bio svaki roditelj kada njegovo dete kaže nešto zaista zbunjujuće. Megi ima pet godina, pa pretpostavljam da je trebalo već da se naviknem na to. Ali nisam. Posebno kada je zahtev tako neočekivano čudan.

„Stvarno?“

„Da“, bila je uporna Megi. „Ne želim ih u svojoj sobi.“

Do tog trenutka nisam imao pojma da moja ćerka uopšte zna šta je duh, a kamoli da se plaši da ih ima u njenoj sobi. I to, izgleda, više od jednog. Primetio sam njen izbor reči.

Duhovi.

Za novi razvoj događaja, okrivio sam kuću. Do tada smo već skoro nedelju dana bili u Bejnberi holu – što je dovoljno vremena da uočimo njegove ekscentričnosti, ali nedovoljno da se naviknemo na njih. Naglo pomeranje zidova. Noćni zvuci. Plafonski ventilator koji, kad se okreće punom brzinom, zvuči kao škljocanje zuba.

Megi, osetljiva kao i svaka devojčica njenih godina, očigledno je imala problema da se prilagodi svemu. Prethodno veče pred spavanje pitala me je kada se vraćamo u staru kuću, u tužan i mračan dvosobni stan u Berlingtonu. E to su bili duhovi s kojima se trebalo boriti.

„Pretpostavljam da ne može da naškodi“, rekao sam povlađujući joj. „Gde prvo da tražim?“

„Ispod kreveta.“

To me nije iznenadilo. I ja sam imao isti strah kad sam bio u Meginim godinama. Strah da se nešto užasno krije u tami nekoliko centimetara ispod mesta gde sam spavao. Spustio sam se na ruke i kolena i bacio kratak pogled ispod kreveta. Tamo je vrebao samo tanak sloj prašine i jedna ružičasta čarapa.

„Sve je u redu“, najavio sam. „Gde dalje?“

„Garderober“, rekla je Megi.

To sam i pretpostavio i već sam krenuo ka garderoberu spavaće sobe. Ovaj deo kuće – nazvan Meginim krilom jer je uz njenu spavaću sobu bila spojena i soba za igru – nalazio se na drugom spratu, ispod strehe kosog krova. Zbog nagiba plafona, jedna polovina starih hrastovih vrata garderobera takođe je bila iskošena. Otvorivši ga, pomislio sam na kolibu iz bajki, što je bio jedan od razloga zašto smo odlučili da ovaj prostor pripadne Megi.

„Ništa ni u garderoberu“, rekao sam praveći predstavu kako povlačim lanac koji visi s jedne sijalice i virim između vešalica ogrnutih odećom. „Još negde?“

Megi je uperila drhtavi kažiprst u masivni ormar, koji je, kao na straži, stajao nekoliko metara od garderobera. To je bila relikvija iz prošlosti. I to neobična. Visok preko dva i po metra, sa uskom bazom koja se postepeno širi do zastrašujućeg srednjeg dela, pre nego što se naglo ponovo suzi na vrhu. Krunišu ga rezbarije heruvima, ptica i bršljana koji se penje po stranama. Mislio sam da će, baš poput vrata garderobera, dati Meginoj sobi dašak književne magije. Podsećao je na ulaz u Narniju.

Ali kad sam odškrinuo dvostruka vrata ormara, Megi je zadržala dah, pripremajući se za užas koji je očekivala unutra.

„Jesi li sigurna da želiš da ga otvorim?“, pitao sam.

„Ne.“ Megi je zastala, a zatim se predomislila. „Da.“

Širom sam otvorio vrata ormara, otkrivajući prostor koji je zauzimalo samo nekoliko šarenih haljina, koje je moja žena kupila s nadom da će ih naša muškobanjasta ćerka jednog dana možda nositi.

„Prazan je“, rekao sam. „Vidiš?“

Sa svog mesta u krevetu, Megi je zavirila u ormar i odahnula.

„Znaš da ne postoje duhovi, zar ne?“, rekao sam.

„Ali postoje.“ Megi se zavukla dublje ispod pokrivača. „Videla sam ih.“

Vrati se kući pre mraka

Pogledao sam ćerku, pokušavajući da ne izgledam zaprepašćeno, iako jesam bio. Znao sam da ima bujnu maštu, ali nisam mislio da je *toliko* živopisna. Toliko da je videla nešto čega nema i verovala da je to stvarno.

I stvarno je verovala. Mogao sam to da zaključim po načinu na koji je zurila u mene dok su joj se suze skupljale u uglovima krupnih očiju. Verovala je, i to ju je užasavalo.

Seo sam na ivicu njenog kreveta. „Duhovi nisu stvarni, Megs. Ako mi ne veruješ, pitaj majku. Ona će ti reći isto.“

„Ali jesu“, insistirala je Megi. „Viđam ih stalno. I jedan od njih razgovara sa mnom. Gospodin Senka.“

Jeza mi je prošla niz kičmu. „Gospodin Senka?“

Megi je jednom uplašeno klimnula glavom.

„I šta kaže gospodin Senka?“

„On kaže...“ Megi je progutala pljuvačku, trudeći se da obuzda suze. „Kaže da ćemo ovde svi umreti.“

Jedan

Čim uđem u kancelariju, znam kako će se stvari odvijati. Dešavalo se to i ranije. Previše puta da bih mogla da nabrojim. Iako svaki incident ima svoje male varijacije, ishod je uvek isti. Ne očekujem ništa manje ni ovog puta, posebno kada mi recepcionerka uputi znalački osmeh i u očima joj vidim da me je prepoznala. Jasno je da dobro poznaje knjigu.

Najveći blagoslov moje porodice.

Ali i naše najveće prokletstvo.

„Imam sastanak s Arturom Rozenfeldom“, kažem. „Zovem se Megi Holt.“

„Naravno, gospođice Holt.“ Recepcionerka me nakratko odmerava, poredeći devojčicu o kojoj je čitala sa ženom koja stoji ispred nje u oguljenim čizmama, zelenim kargo pantalonama i flanelskoj košulji uprljanoj piljevinom. „Gospodin Rozenfeld trenutno ima telefonski poziv. Biće s vama za minut.“

Recepcionerka – Vendi Davenport, kako piše na pločici na njenom stolu – pokazuje rukom prema stolici pored zida. Sedam dok me ona i dalje posmatra. Pretpostavljam da gleda ožiljak na mom levom obrazu – bledu, kosu crtu dugu oko centimetar. Prilično je zaslužen, koliko to ožiljak može biti.

„Pročitala sam vašu knjigu“, kaže ona navodeći očigledno.

Ne mogu a da je ne ispravim. „Mislite na knjigu mog oca.“

To je uobičajena zabluda. Iako je moj otac naveden kao jedini autor, ljudi pretpostavljaju da smo svi imali nešto s tim. Iako je to možda tačno

za moju majku, ja nisam imala apsolutno nikakvu ulogu u knjizi, uprkos tome što sam bila jedan od njenih glavnih likova.

„Svidela mi se“, nastavlja Vendi. „Osim što me je preplašila, naravno.“

Ona zastaje, a ja strepim u sebi, znajući šta sledi. Uvek tako bude. Svaki prokleti put.

„Kako je to bilo?“ Vendi se naginje napred dok joj se bujne grudi ne zgnječe o sto. „Živeti u toj kući?“

Neizbežno pitanje postavlja se kad god me neko poveže s knjigom. Do sada imam spremne zalihe odgovora. Rano sam naučila da je bar jedan neophodan, i zato je taj uvek pri ruci, kao nešto što nosim u kutiji s alatkama.

„Ne sećam se baš ničega iz tog vremena.“

Recepcionerka izvija tanku obrvu. „Ničega, uopšte?“

„Imala sam pet godina“, kažem. „Koliko se vi sećate iz tog doba?“

Po mom iskustvu, ovim se u 50% slučajeva završava razgovor. Oni samo znatiželjni shvate i nastavljaju dalje. Morbidno zainteresovani ne odustaju tako lako. Mislila sam da će Vendi Davenport, s rumenim obrazima i odećom *Banana repablik*, biti kao oni iz prve grupe. Ispostavilo se da grešim.

„Ali to iskustvo je bilo tako zastrašujuće za vašu porodicu“, kaže ona. „Ja bih se sigurno sećala bar nečega u vezi s tim.“

Postoji nekoliko načina na koje mogu da uradim ovo, u zavisnosti od raspoloženja. Da sam bila na zabavi, opuštena i velikodušna nakon nekoliko pića, verovatno bih joj udovoljila i rekla: *Sećam se da sam se stalno plašila, ali nisam znala zašto.*

Ili: *Pretpostavljam da je bilo toliko zastrašujuće da sam sve potisnula.*

Ili višegodišnji favorit: *Neke stvari su previše zastrašujuće da bi se pamtile.*

Ali nisam na zabavi. Niti sam opuštena i velikodušna. Nalazim se u advokatskoj kancelariji gde će mi predati imanje mog nedavno umrlog oca. Moj jedini izbor je da budem iskrena. „Ništa od toga se nije dogodilo“, kažem Vendi. „Moj otac je sve to izmislio. I kad kažem sve, mislim baš sve. Sve u toj knjizi je laž.“

Vendin izraz lica prelazi s radoznalosti na nešto tvrđe i mračnije. Razočarala sam je, iako bi trebalo da bude zahvalna što sam iskrena prema njoj. To je nešto što moj otac nikada nije smatrao neophodnim.

Vrati se kući pre mraka

Njegova verzija istine uveliko se razlikovala od moje, iako je i on imao spreman odgovor, rukopis oko kojeg se nije kolebao, bez obzira na to s kim je razgovarao.

Lagao sam o mnogo čemu u životu, rekao bi on Vendi Davenport isijavajući šarmom. Ali ono što se dogodilo u Bejnberi holu nije jedna od laži. Svaka reč te knjige je istinita. Kunem se Svemogućim.

To je u skladu sa javnom verzijom događaja, koja ide otprilike ovako: Pre dvadeset pet godina, moja porodica je živela u kući po imenu Bejnberi hol, smeštenoj neposredno ispred sela Bartlbi u Vermontu.

Uselili smo se 26. juna.

Pobegli smo usred noći 15. jula.

Posle dvadeset dana.

Toliko dugo smo živeli u toj kući pre nego što smo postali previše prestravljeni da bismo ostali i minut duže.

Nije bezbedno, rekao je otac policiji. Nešto nije u redu s Bejnberi holom. Tamo se događaju neobjašnjive stvari. *Opasne stvari.*

Kuću, nevoljno je priznao, proganja zao duh.

Zakleli smo se da se nikad nećemo vratiti.

Nikad.

Ovo priznanje – detaljno opisano u zvaničnom policijskom izveštaju – primetio je reporter lokalnih novina, proslavljenog pamfleta poznatog kao *Bartlbijski glasnik*. Članak koji je usledio, uključujući dosta citata mog oca, uskoro je preuzela državna novinska agencija i našao se u bitnijim novinama u većim gradovima. U Berlingtonu, Esekusu i Kolčesteru. Odatle se širio poput opake hladnoće, skačući od mesta do mesta, od grada do grada, od države do države. Otprilike dve nedelje nakon što smo pobjegli, urednik iz Njujorka pozvao je mog oca s ponudom da ispriča našu priču u formi knjige.

Pošto smo živeli u motelskoj sobi, koja je mirisala na ustajali dim i osveživač vazduha s aromom limuna, otac je prihvatio ponudu. Napisao je knjigu za mesec dana, pretvarajući maleno kupatilo motelske sobe u improvizovanu kancelariju. Jedno od mojih najranijih sećanja je kako sedi postrance u toaletu i lupa pisaću mašinu koja stoji na vrhu kupatilskog pulta.

Ostalo je izdavačka istorija.

Instant bestseler.

Svetski fenomen.

Najpopularniji *stvarni* izveštaj o paranormalnom od *Amitivilskog užasa*.

Neko vreme Bejnberi hol bio je najpoznatija kuća u Americi. Časopisi su pisali o tome. Novinske emisije su izveštavale o tome. Turisti su se okupljali ispred kapije od kovanog gvožđa, gurajući se da bi videli delić krova ili tračak sunčeve svetlosti koji se odbija od prozore. Čak je stigao i do *Njujorkera*, u vidu crteža koji je objavljen dva meseca nakon što je knjiga stigla u prodavnice. Prikazuje par koji sa svojim agentom za nekretnine stoji ispred trošne kuće. „Sviđa nam se“, kaže supruga. „Ali da li je dovoljno ukleta za ugovor za knjigu?“

Što se mene i moje porodice tiče, bili smo svuda. U časopisu *Pipl* nas troje izgledamo mračno ispred kuće u koju smo odbili da uđemo. U *Tajmu* moj otac sedi pod velom senke, koja mu daje izrazito zlokoban pogled. Na televiziji su moje roditelje ili mazili ili unakrsno ispitivali, u zavisnosti od toga ko ih je intervjuisao.

Trenutno svako može da ode na *Jutjub* i pogleda snimak intervjuja za emisiju *60 minuta*. Tu smo, savršena porodica sa slike. Moj otac, čupav ali zgodan, nosi bradu koja će se vratiti u modu tek deceniju kasnije. Moja majka, lepa ali pomalo ozbiljna, stegnutih uglova usana, koje nagoveštavaju da nije sasvim voljna da učestvuje u ovome. A tu sam i ja. U blistavoplavoj haljini. U lakovanim kožnim cipelama. Sa crnom trakom na glavi i otužnim šiškama.

Nisam govorila mnogo tokom intervjuja. Samo sam klimala ili odmahivala glavom ili se ponašala stidljivo, skupljajući se uz majku. Mislim da su moje jedine reči tokom celog segmenta bile: „Bila sam uplašena“, iako se ne sećam da sam bila uplašena. Ne sećam se ničega o naših dvadeset dana u Bejnberi holu. Ono čega se sećam obojeno je onim što je u knjizi. Umesto uspomena, imam odlomke. To je kao da gledate fotografiju fotografije. Nema okvira. Boje su prigušene. Slika je blago zatamnjena.

Mračna.

To je savršena reč za opisivanje našeg vremena u Bejnberi holu.

Ne treba se čuditi što mnogi ljudi sumnjaju u priču mog oca. Da, postoje oni poput Vendi Davenport, koji misle da je knjiga stvarna. Oni veruju – ili *žele* da veruju – da se naše vreme u Bejnberi holu odvijalo upravo onako kako ga je moj otac opisao. Ali hiljade nepokolebljivih misle da je sve to prevara.

Vrati se kući pre mraka

Videla sam sve veb-stranice i objašnjenja na *Reditu*, koja raskrinkavaju knjigu. Pročitala sam sve teorije. Većina njih pretpostavlja da su moji roditelji brzo shvatili da su kupili kuću koju ne mogu da priušte i da im je bio potreban izgovor da izađu iz nje. Drugi sugerišu da su bili prevaranti koji su namerno kupili kuću u kojoj se dogodilo nešto tragično, kako bi je posle iskoristili.

Teorija u koju sam još manje sklona da poverujem jeste da su moji roditelji, znajući da imaju u rukama finansijsku rupu bez dna, na neki način hteli da povećaju vrednost kuće kada dođe vreme za prodaju. Umesto da potroše bogatstvo na renoviranje, odlučili su da Bejnberi holu daju nešto drugo – reputaciju. To je potpuno nelogično. Kućama koje se smatraju ukletim zapravo *pada* vrednost, bilo zato što se potencijalni kupci plaše da tamo žive, ili zato što jednostavno ne žele da se bave zlim glasinama.

Još ne znam pravi razlog zašto smo otišli tako iznenada. Roditelji su odbili da mi kažu. Možda su se zaista plašili da ostanu. Možda su se zaista i potpuno bojali za svoje živote. Ali znam da to nije bilo zato što je Bejnberi hol bio uklet. A glavni razlog je, naravno, u tome što duhovi ne postoje.

Naravno, mnogo ljudi veruje u njih, ali ljudi veruju svašta. U Deda Mraza. Da nismo sleteli na Mesec. Da je Majkl Džekson živ i zdrav i da radi kao krupije u Las Vegasu.

Ja verujem u nauku, koja je zaključila da, kad umremo, umiremo. Naša duša ne ostaje iza, ne lebdi poput mačaka lualica dok nas neko ne primeti. Mi ne postajemo senke. Ne *proganjamo* žive.

Moj potpuni nedostatak sećanja na Bejnberi hol je još jedan razlog zašto mislim da je knjiga sranje. Vendi Davenport je s pravom pretpostavila da bi tako zastrašujuće iskustvo ostavilo neki neizbrisivi mračni trag u mom sećanju. Mislim da bih se setila da me je nevidljiva sila vukla do plafona, kako tvrdi knjiga. Setila bih se da me je *nešto* tako jako gušilo da mi je ostavilo otiske ruku na vratu.

Setila bih se gospodina Senke.

To što se ne sećam ničega od ovoga znači samo jedno – ništa od toga se nije dogodilo.

Ipak, knjiga me prati većinu mog života. Uvek sam bila čudna devojka koja je nekada živela u ukletoj kući. U osnovnoj školi bila sam izopštena pa su svi morali po svaku cenu da me izbegavaju. U srednjoj školi sam i dalje bila izgnanik, samo što je tada to već bilo nekako kul, što me je

učinilo najnevoljnijom popularnom devojkom u razredu. Zatim je došao fakultet, kada sam mislila da će se to konačno promeniti, kao da će me udaljenost od roditelja na neki način izbaviti od knjige. Umesto toga, tretirali su me kao kuriozitet. Nisu me baš izbegavali, ali bi se ili sprijateljili, ili bi me proučavali izdaleka, a sve zbog knjige.

Izlaženje s momcima bilo je sranje. Većina momaka nije želela ni da mi se približi. Većina onih koji bi to učinili bili su fanovi *Kuće užasa*, koji su više bili zainteresovani za Bejnberi hol nego za mene. Ako bi potencijalni dečko pokazao i trunku uzbuđenja zbog upoznavanja s mojim ocem, odmah sam znala na čemu sam.

Sada se prema svakom potencijalnom prijatelju ili ljubavniku odnosim s velikom dozom skepticizma. Nakon što sam provela previše noći s drugaricama koje bi mi, kada dođu da prespavaju, gurale tablu za prizivanje duhova, ili *sastanaka* koji bi se završavali na groblju, i pitanjem da li među grobovima vidim neke duhove, ne mogu a da ne posumnjam u ljudske namere. Većina mojih prijatelja je tu odavno. Uglavnom se pretvaraju da knjiga ne postoji. A ako su neki znatiželjni prema vremenu koje moja porodica provela u Bejnberi holu, znaju dovoljno da me ne ispituju o tome.

Svih ovih godina ta reputacija mi i dalje prethodi, iako ne smatram sebe slavnom. Pre ozloglašenom. Dobijam mejlove od stranaca koji mog oca zovu lažovom, ili pak govore da će se moliti za mene, ili traže načine da se otarase duha za koga su sigurni da je zarobljen u njihovom podrumu. Povremeno me pozove neki paranormalni podkast ili neka od onih emisija o lovcima na duhove, tražeći intervju. Horror konvencija me je nedavno pozvala da dođem i da razgovaram sa fanovima zajedno s jednim od dece iz Amitivilske kuće. Odbila sam. Nadam se da je to učinio i klinac iz Amitivila.

Evo me sada, ušuškana u škripavu stolicu u advokatskoj kancelariji *Bikon Hil*, i dalje potresena emocionalnim udarima, nedeljama nakon očeve smrti. Moje trenutno raspoloženje je jedna trećina džangrizavosti (zahvaljujući Vendi Davenport) i dve trećine tuge. Sa druge strane stola, advokat za nekretnine opisuje mnoge načine na koje je moj otac nastavio da zarađuje na knjizi. Prodaja se nastavila ugodno skromnim tempom, sa stalnim godišnjim porastom u nedeljama koje su prethodile Noći veštica. Holivud je nastavio s pozivima, u poslednje vreme s opcijom koju moj otac nikada nije podelio sa mnom: da to pretvore u TV seriju.